

Й. Р. Гілецький

Локіть

ЛОКІТЬ – село Іршавського району [Закарпатської області](#). Підпорядк. Чернопотіц. сільс. раді. Знаходиться на відрозі вулканіч. масиву Великий Діл, між р. Іршава та її притокою Абранка (бас. Дунаю), за 95 км від обл. центру та за 17 км від райцентру і залізнич. ст. Іршава. Пл. 0,496 км². За переписом насел. 2001, проживали 336 осіб; станом на 2016 – бл. 330 осіб; переважно українці. Засн. між 1595 і 1603. Вперше згадується у писем. джерелах 1613. Істор. назва села – Велика Абранка, від 1877 у друк. джерелах водночас з нею почали вживати й сучасну. Офіційно на Л. село перейменовано після входження 1919 тер. Підкарпат. Русі до складу Чехо-Словаччини. У період антигабсбур. нац.-визв. війни угор. народу 1710 село було спустошене. Під час відбудови 1734 на гол. вулиці зведено у лемків. стилі тризрубну церкву Введення Пресвятої Богородиці, яка від 1963 є пам'яткою архітектури нац значення (нині одна з найстаріших православ. культ. споруд на Закарпатті). Храм створ. з дубових колод з невисокою баштою над бабинцем, без єдиного гвіздка. Рівноширокі зруби нави та бабинця ширші від п'ятигран. сх. зрубу. Піддашшя, яке оперізує всі зруби, опирається на випуски вінців, а біля зх. стіни бабинця переходить у ганок на різьблених стовпчиках. Над бабинцем – широка квадратна у плані башта з глухим підсябиттям, яку завершує високий конус. шпиль з чотирискат. фартухом. Інтер'єр храму досить простий, вітвар красиво оздоблений, збереглися фрески. У церкві є старовинні молитовні книги й ікони. Праворуч від входу – дерев'яна дзвіниця з 3-ма дзвонами. За адм.-тер. поділом Велика Абранка спочатку належала до округи Крайна Мукачів. (від 1729 – Мукачів.-Чинадіїв.) домінії, 1867–1918 – до округи Фелвідек комітату Берег. Село тривалий час належало нім. аристократ. родині Шенборнів. 1798 проживали 112, 1877 – 337 (302 греко-католики та 35 юдеїв) осіб. 1918 село входило до складу ЗУНР, від 15 квітня 1939 – до Карпат. України. 1930 мешкали 378 русинів, 28 євреїв і 5 угорців. Від березня 1939 до жовтня 1944 – під угор.-гортист. окупацією. 24 жовтня 1944 у село увійшли рад. війська. Від 1945 – у складі УРСР. В околицях Л. розвідані поклади андезиту та базальту.

Рекомендована література

1. Пушкаш А. Цивілізація или варварство: Закарпатье 1918–1945. Москва, 2006;
2. Сирохман М. П'ятдесят п'ять дерев'яних храмів Закарпаття. К., 2008;

3. Мариконь Б., Ньорба В. Геральдика Закарпаття. Герби і печатки міст, сіл та селищ. Уж., 2010;
4. Федака С. Населені пункти і райони Закарпаття: Істор.-геогр. довід. Уж., 2014.

Покликання на статтю:

Локіть / Й. Р. Гілецький // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-56318>. – Останнє поновлення : 1 січ. 2023.

2001-2023 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).